

MUISTIOKohde: **PORVOO**Aihe: **Kirkkotorin putki- ja kiveystyöt touko-kesäkuussa 2001**

Museoviraston muinaisjäännösten hoitoyksikön tutkija Päivi Maaranen soitti minulle Porvoosta 17.5.2001 ja ilmoitti, että Kirkkotorilla oli avattu putkikaivantoja. Museovirastoon ei ollut tullut tietoa asiasta.

Selvitin tilannetta Porvoon kaupungilta. Töistä vastasi vesilaitoksen suunnitteluteknikko Klas Andersson, jonka mukaan arkeologian hoitamisesta oli sovittu asemakaava-arkkitehti Anneli Naukkarisen kanssa. Naukkarinen oli puolestaan sopinut Porvoon museon kanssa, että sieltä käydään silloin tällöin tarkistamassa kaivannot, jotka kulkevat pääasiassa vanhoja putkilinjoja pitkin. Museossa ei ole arkeologia.

Museon konservaattori Heidi Gustafsson kävi 17.5. katsastamassa kaivantojen tilanteen. Kaivaminen oli aloitettu Kirkkokadun ja Kulmakujan risteyksestä, ja se oli edennyt kirkkomuurin reunaa pitkin noin muurin puoliväliin (Gustafssonin karttaluonnos liitteenä). Kaivannon alkupää oli jo täytetty. Kaivannossa näkyi jonkinlainen tumma palo- tms. kerros, muttei mitään varsinaisesti mielenkiintoiselta vaikuttavaa.

Kävin itse paikalla 23.5. Vesijohto- ja viemärikaivanto alkoi Kirkkokadun pohjoispäästä ja kulki kirkkomuurin itäpuolta noin 1 metrin etäisyydellä siitä. Kaivannon leveys oli noin 3 metriä ja auki olevan kaivannon syvyys 2 metriä. Kaivannon itäreuna ulottui noin kadun (Kirkkotori) puoliväliin. Kaivannon länsiprofiilissa erottuivat seuraavat kerrokset:

- ylinnä mukulakiveys
- sen alla 25 cm hienoa täytehiekkää
- sen alla soraa n. 12 cm
- sen alla n. 50 cm paksu tummahko, sekoittunut hiekkakerros, jossa hiukan tiili- ja hiilimuruja sekä muutamia eläinten luita (vanhaa täytemaata?)
- sen alaosassa ohut heikko paikoittainen palokerros
- sen alla luonnollinen pohjahiekka.

Kerrostumat eivät olleet tutkimuksellisesti mielenkiintoisia, ja ne olivat Merja Herrasen (Porvoon museo) ja Anneli Naukkarisen mukaan olleet samankaltaiset koko kaivannon alueella. Ottamani diakuvat valitettavasti alivalottuivat, joten kaivannosta ei ole kuvia.

Pääaivannosta lähti neljä poikittaista, itä-länsisuuntaista kahden metrin levyistä pistokaivantoa kadun poikki sen itälaidalla oleviin rakennuksiin

(ensimmäinen Kirkkotorin ja Kulmakadun kulmassa olevaan rakennukseen, toinen Marthagårdenin portille ja kaksi pohjoisempaan). Pohjoisin pisto oli auki; maa oli koko kadun leveydeltä täytehiekkaa ja kunnallistekniikkaa, paitsi että aivan rakennuksen kivijalan vieressä oli säilynyt tummaa kulttuurimaata (hiiltä, tiilimurskaa, savea, alinna hiukan lahoa puuta) noin metrin syvyydelle nykyisestä maanpinnasta.

Merja Herranen soitti 29.5. ja ilmoitti, että poikittaisessa pistokaivannossa, joka lähti muurin koilliskulman paikkeilta ja jatkui rakennusten pihalle aiemmin kaivamattomalle alueelle, oli noin 70 cm:n syvyydessä talojen välissä jokinlainen profilliin jatkuva tiilirakenne, jonka yhteydessä oli tummaa maata. En ehtinyt käydä paikalla, mutta Porvoon museo valokuvasi kohdetta.

6.6. illalla FT Panu Nykänen Kerkkoosta soitti ja ilmoitti, että Kirkkotorin pohjoispuolella lukion (tuomiokapitulini) edessä olevassa kaivannossa oli kerrostumia, jotka voisivat liittyä Vanhaan Viipurintiehen (Nykäsen muistio liitteenä). Heidi Gustafsson Porvoon museosta kävi katsastamassa ja valokuvaamassa kohdetta 6. ja 7.6. Gustafssonin mukaan kaivantotyömaa oli toistaiseksi hypännyt toriaukean yli ja on tällä alueella leveämpi kuin muurin kohdalla ja keskemällä katua.

Helsingissä 21.9.2001,

Marianna Niukkanen
Tutkija, Museovirasto RHO

- Liitteet
- Porvoon kaupungin tiedote Kirkkotorin kiveystöistä 10.4.2001
 - Panu Nykäsen muistio 7.6.2001
 - Heidi Gustafssonin / Porvoon museo 4.7.2001 päivätty saatekirje, kaksi liitekarttaa ja neljä diakuvaa
 - Heidi Gustafssonin / Porvoon museo 18.9.2001 päivätty saatekirje, kaksi liitekarttaa, 5 mv-kuvaa ja 4 diakuvaa

**PORVOON KAUPUNKI
BORGÅ STAD**

TIEDOTE / MEDDELANDE

10.4.2001

KIRKKOTORIN KIVEYSTYÖ

Kirkkokadun jatkeena olevalla Kirkkotorin osalla (välillä Galleria Johan S. ja kirkon muurin nurkka Samariaa vastapäätä) tehdään putkiston uusimistöitä ja kiveystöitä tulevana kesänä.

Katu kaivetaan auki muurin puoleisesta reunasta (missä viemärit ja vesijohdot sijaitsevat) toukokuussa. Putkistot uusitaan mahdollisesti Suomenkyläntien risteykseen asti saman tien. Työ kestää 3-4 viikkoa ja liikennöinti on osittain poikki tänä aikana. Pääsy tonteille järjestetään.

Kesän aikana täytetty kaivanto painuu liikenteen alla. Loput asfaltista poistetaan elokuussa lomien jälkeen, jolloin katualue kivetään noppakivillä. Tässä yhteydessä lisätään putkia sähkö- ja puhelinkaapeleita varten, jotka sijaitsevat jalkakäytävällä. Kiveystyö kestää 6-8 viikkoa. Aikataulut tarkentuvat lähempänä työn alkamista, jolloin niistä tiedotetaan.

STENLÄGGNINGSARBETENA PÅ KYRKOTORGET

Under sommaren kommer rörreparationer och stenläggningsarbeten att utföras på Kyrkotorget, på sträckan som utgör en förlängning på Kyrkogatan, (mellan Galleria Johan S. och kyrkomurens hörn, mitt emot Samaria).

Gatan grävs upp i kanten vid muren (där avloppet och vattenledningarna finns) i maj. Det är möjligt att man på samma gång byter ut de gamla rören ända till Finnbyvägens korsning. Arbetet tar 3-4 veckor och gatan är delvis avstängd under denna tid. Inköring till tomterna kommer att ordnas.

Under sommaren kommer trafiken att packa upp den igenfyllda gropen. Resten av asfalten tas bort efter semestrarna i augusti, och då beläggs gatan med smågatstenar. Samtidigt läggs nya rör för el- och telefonkablar, vilka finns under trottoaren. Stenläggningsarbetet tar 6-8 veckor. Innan arbetena inleds kommer en noggrann tidsplan för arbetena att göras upp och meddelas.

**Yhteyshenkilöt:
Kontaktpersoner:**

Håkan Gröndahl, katurakennusmestari / gatubyggmästare	520 2820
Klas Andersson, suunnittelija, vesilaitos / planerare, vattenverket	520 2609
Tor Stjernberg, Porvoon Energia, sähkö / Borgå Energi, elektricitet	661 4261
Rolf Nyman, Elisa Communications	050 5504202
Henry Andersson, Sonera Entrum	020 401
Kari Hällström, katu- ja liikennesuunnittelu / gatu- och trafikplanering	520 2808
Anneli Naukkarinen, asemakaava-arkkitehti / stadsplanearkitekt	520 2726

040-5474
727

Museoviraston rakennushistorian osastolle
pyynnöstä kirjoitettu kertomus
katurakennustyön johdosta Porvoon
kaupungin Kirkkotorille syntyneestä
kaivannosta. Tarkastettu keskiviikkona
6.6.2001 kello 21.00.

Vieraillessani tiehistorian tutkijan, maisteri Kimmo Antilan (Savonlinnan museo) kanssa keskiviikkona 6.6.2001 noin kello 21.00 Porvoon kaupungissa Tuomiokirkon ympäristössä, havaitsin Porvoon lukion eteen kaivetun katurakennustyömaan, joka täysin katkaisi liikenteen lukion edessä Suomenkylän ja vanhan Viipurintien suuntaan. Paikalle oli kaivettu pinta-alaltaan arviolta 10 x 3 metriä, noin 2,5 metriä syvä kaivanto viemäri- ja vesijohtojen paljastamiseksi. kaivannossa erottui suuri valurautainen vesi tai viemärijohto.

Kaivanto oli jatkoa Porvoon tuomiokirkon itäpuolella, kirkkoaidan eteläpään vaiheilla sijainneille työmaakaivannoille, jotka olin nähnyt noin kaksi viikkoa aiemmin, tarkastanut kahteen kertaan eri päivinä ja havainnut arkeologisesti löydöttömiksi.

6.6.2001 illalla auki olleen kaivannon eteläprofiilissa oli selvästi havaittavissa kolme eri vanhan Viipurintien eri-ikäistä pintaa. Havainnot tehtiin kuopan reunalta laskeutumatta kuoppaan, jonka profiilit olivat selvästi herkkiä sortumaan. Kaivannon länsiprofiili näytti puhtaalta. Tulkinnat tehtiin yhdessä maisteri Antilan kanssa. Olemme kumpikin kaivaneet ja tutkineet noin kymmenen viimeisen vuoden aikana virkatyönä useita tieprofieileita Suomessa.

Kerrostumat

- a) Nykyisen asfalttipinnan alla oli toinen vanhempi asfalttikerros. Tämän alla oli täytemaa (karkea hiekka) paksuudeltaan noin 5 cm.
- b) Täytemaakerroksen alapuolella oli nupukiveys, joka vastasi luonteeltaan 1900-luvun alkupuolella tehtyjä kiveyksiä. Nupukiveyksen alapuolella oli täytemaakerros (karkea hiekka/ sora) jolla oli täytetty lukion länsipuolelta alkava kurumainen notkanne, joka selkeästi erottuvana muodostumana laskee lukiolta kohti Porvoon jokea. Notkanteessa selvästi Suomenkyläntien pinnan alapuolella sen länsipuolella sijaitsee nyt noin 100 vuotta vanha keltainen kaupunkipuutalo.
- c) Täytemaakerroksen alapuolelta, kaivannon keskellä noin 80 cm – 1 m, etelä- ja pohjoispäässä noin 30 cm täytemaakerroksen alla sijaitsi pyöreistä kivistä tehty tien pintakerros, joka arveltiin 1700- ja 1800-lukujen vaihteessa rakennetuksi ja saman ikäiseksi lukiorakennuksen kanssa.

- d) Pyöreistä kivistä tehdyn tienpintakerroksen alapuolella, notkanteen keskivaiheilta edelleen noin metriä tätä syvemällä sijaitsi selkeä pinnoittamattoman, oletetusti keskiaikaisen tien pintakerros. Tämä erottui ympäristöstään tummana, tiiviinä ja todennäköisesti kovana, noin 5 cm paksuna karkeammasta maa-aineksesta muodostuneena kerroksena. Tämä kerros on todennäköisesti lukiota vanhempi, koska notkanteen keskivaiheilta lukiorakennuksen perusta olisi selkeästi liian syvän kuopanteen reunalla.

Maisteri Antilalla oli kamera mukanaan ja hän valokuvasi kaivannon profiilin saman tien.

Ilmoitin havainnosta Museoviraston rakennushistorian osaston tutkija Marianna Niukkaselle välittömästi puhelimella. Keskustelimme asiasta aamulla 7.6.2001 jonka jälkeen tämä raportti on heti kirjoitettu.

Otaniemessä 7.6.2001

Panu Nykänen

Marianna Niukkanen
Museovirasto

Porvoo 4.7.2001

Hei,

Ohessa lähetän pari kuvaamaani diaa Porvoon Kirkkotorin viemärikaivaukselta. Nämä on kuvattu kesäkuussa 2001 (tarkkaa päivämäärää en enää muista, mutta luult. 4.-6.6.) ja ruuduittain seuraavasti:

5: Kirkkotori 7-9 välinen sisäänkäynti pihalle, kaivanto luoteesta kuvattuna

6: ” ” kaivanto pohjois-luoteesta kuvattuna

7: ” ” kaivanto luoteesta kuvattuna

8: ” ” kaivanto ja katu pohjois-luoteesta kuvattuna.

Kuvissa kaivannossa näkyvä ”tiililatamus” on n. 55-75 cm:n (välillä) syvyydessä.

Ohessa kartta kaivantopaikasta.

Tekstiilikonservaattorimme Heidi Gustafsson on hieman myöhemmin kuvannut tuomiokapitulin edustan vanhaa katupintaa. Hän on nyt lomalla ja lähettää ko. kuvat myöhemmin.

Hyvää kesää!

Merja Herranen

Kaivanto

**GAMLA BORGÅ
VANHA PORVOO**

G

1:400

13 1972

Marianna Niukkanen
Museovirasto

Porvoo 18.9.2001

Hei

Tässä kuvat Porvoon Vanhan kaupungin Kirkkotorin katutyökaivannoista, jotka kuvasin kesäkuussa 2001. Mustavalkoisista paperikuvista ja dioista on liitteenä kuvauslistat sekä piirtämäni viitteellinen kartta. Negatiivit ja loput diat ovat Porvoon museon valokuva-arkistossa.

Kuvauspaikkamerkintöjeni pohjana on vuoden 1972 asemakaavakartta, jonka mittasuhteet ovat todennäköisesti vääristyneet valokopioinnissa. Kuvissa näkyy rullamitta, jonka senttimetrijako näkyy, mikäli oikein pinnistelee. Toivovasti kuvista on hyötyä.

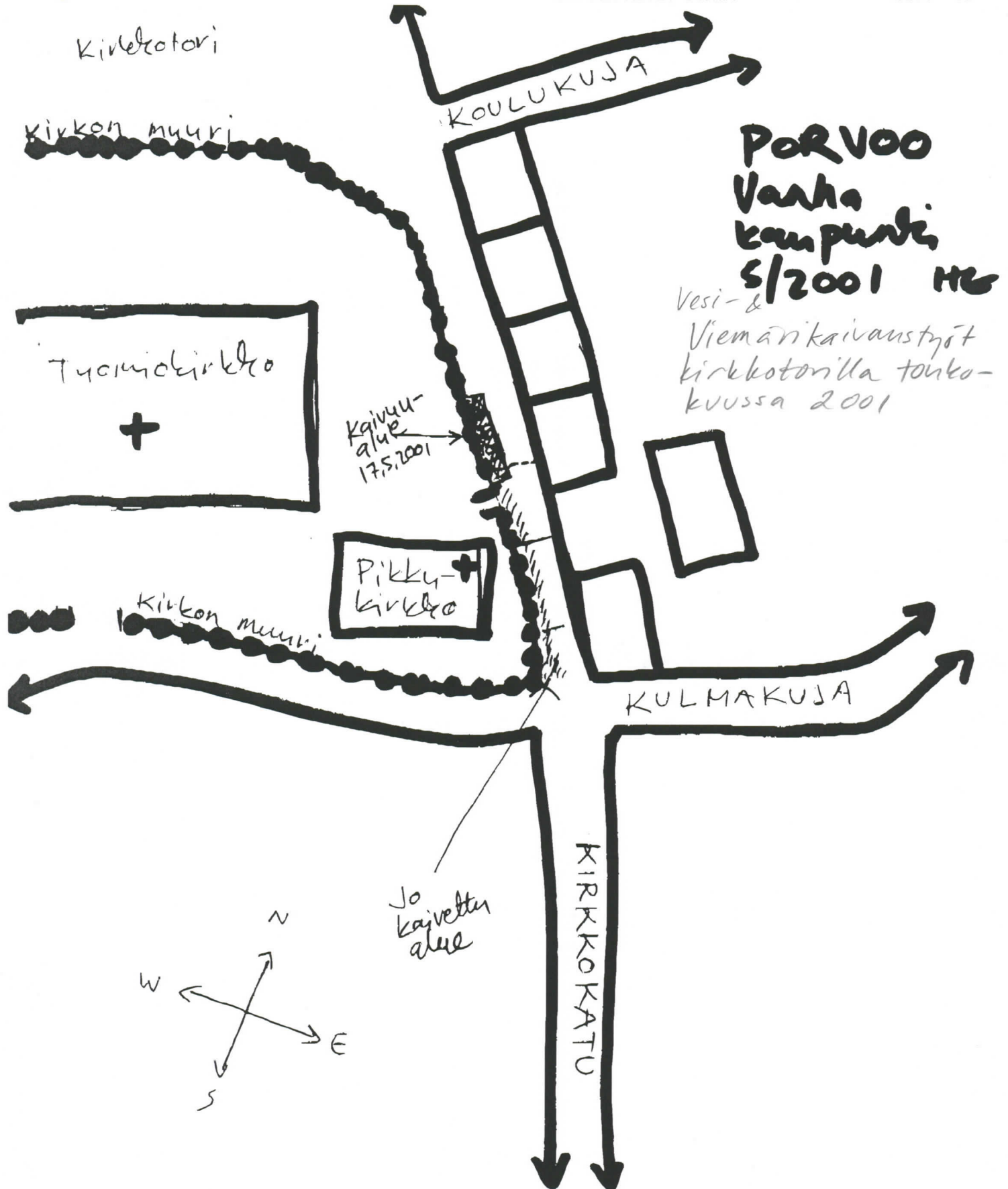
Tällä hetkellä kuvissa esiintyvää katualuetta pinnoitetaan noppakivillä.

Terveisin

Heidi Gustafsson
tekstiilikonservaattori

LIITTEET

4 kpl dioja ja kuvauslista
5 kpl mustavalkokuvia ja kuvauslista
1 kartta kuvauspaikoista

To: Marianna Niukkanen
09-4050 94 20

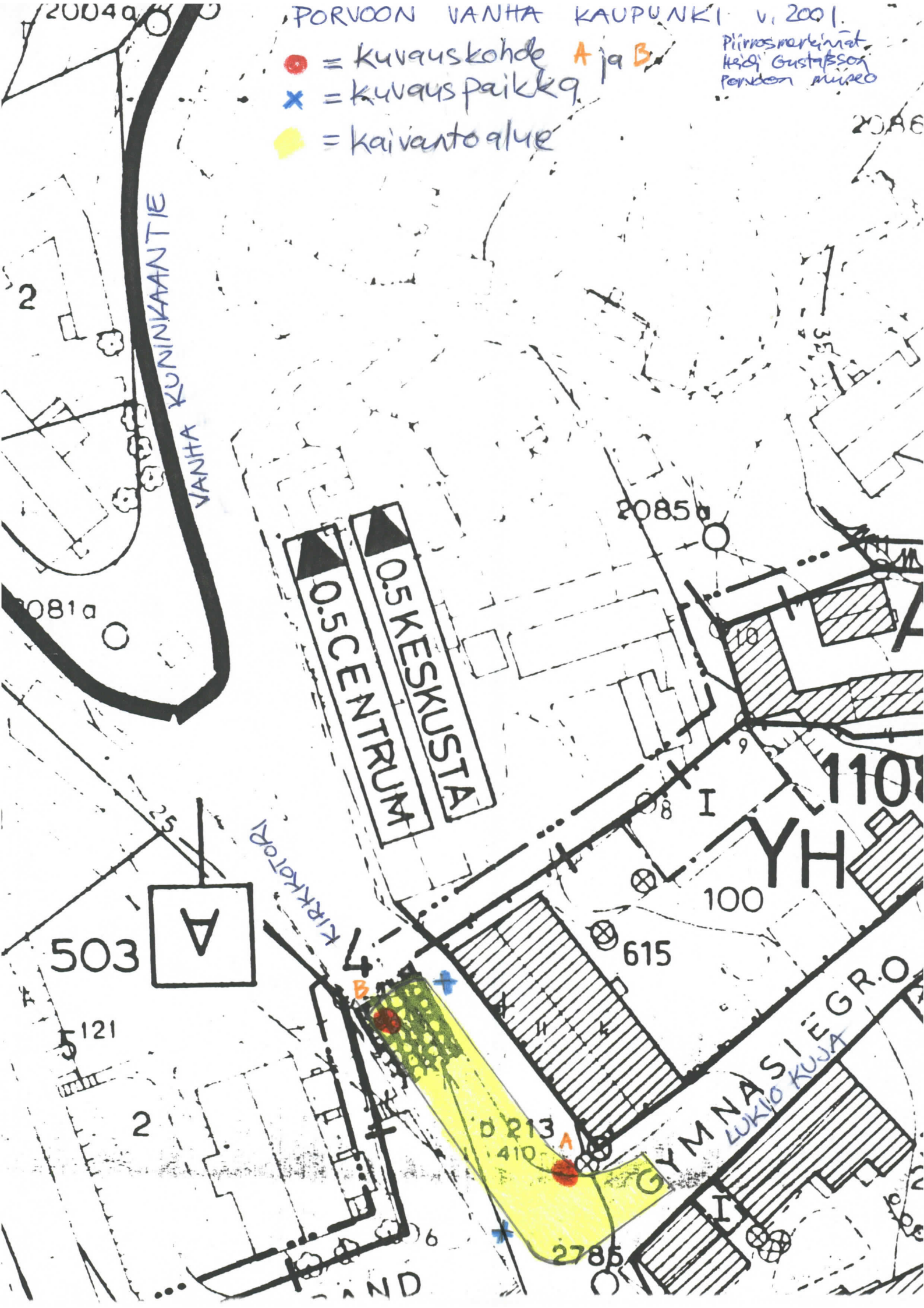
From: Heidi Gustafsson/PH @porvoonmuseo.fi
Heidi Gustafsson 019-5747526
Meja Herranen - 019-5747524

PORVOON VANHA KAUPUNKI v. 2001.

Piirrosmerkinnät Heidi Gustafsson Perheen museo

- = kuvauskohde A ja B
- ✕ = kuvauspaikka
- = kaivantoalue

2008

PORVOON MUSEO 2001 KUVAUSLISTA

17.9.2001/Heidi Gustafsson

			FILMITYYPPI	MV	PAPERI					FILMIN LATAUSPVM.		
			Illford Delta	X	X					15.5.2001		
			ARKISTONUMERO						ASA	FILMIN POISTOPVM		
									100	8.6.2001		
KUVA nro	ESINEEN nro	KUVAN nro	KUVAUSAIHE	YLEIS- KUVA	YKSITYIS- KOHTAKUVA	MUITA TIETOJA	SA	OB	KUVAUS PVM.	KUVAAJA	MITAT	
14			Kirkkotori 15, eteläinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta A	X		Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson		
13			Kirkkotori 15, eteläinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta A	X		Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson		
12			Kirkkotori 15, eteläinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta A		X	Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson		
11			Kirkkotori 4, pohjoinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta B		X	Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson		
10			Kirkkotori 4, pohjoinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta B		X	Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson		
9			Kirkkotori 4, pohjoinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta B		X	Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson		

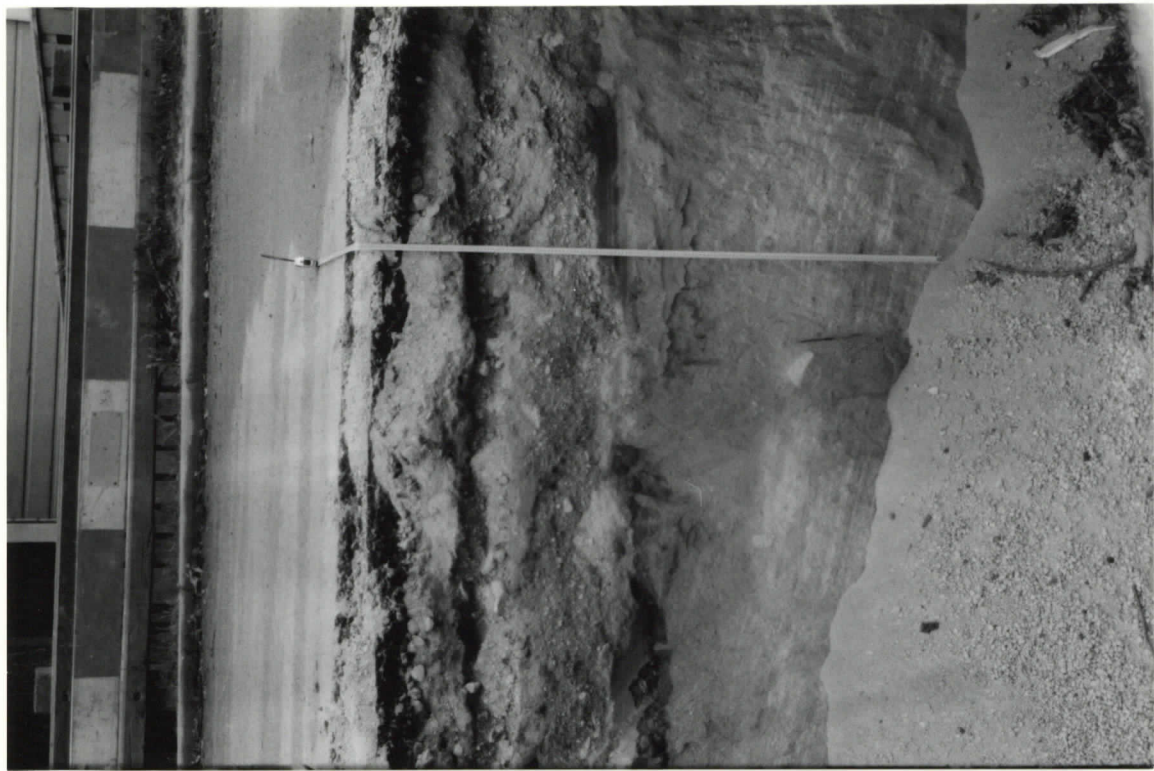

KUVA 9.

7.6.2001

HEIDI GUSTAFSSON

KUVA 10.

7.6.2001

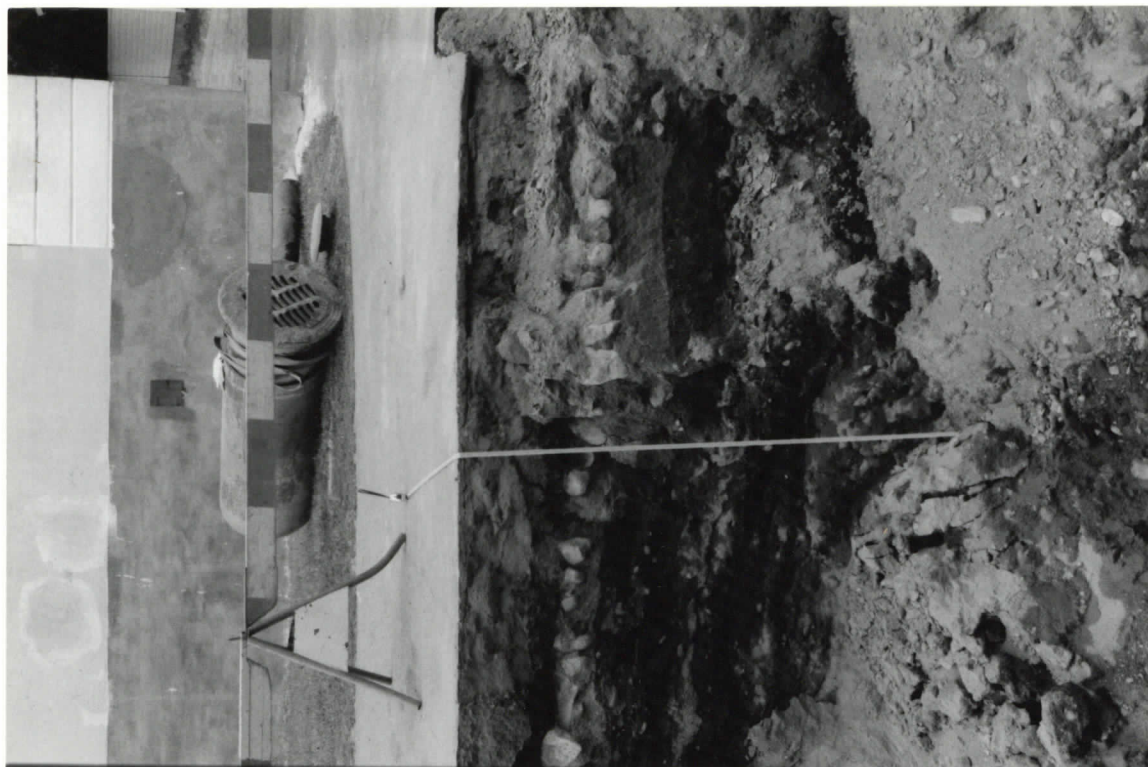
HEIDI GUSTAFSSON

KUVA 11.

7.6.2001

HEIDI GUSTAFSSON

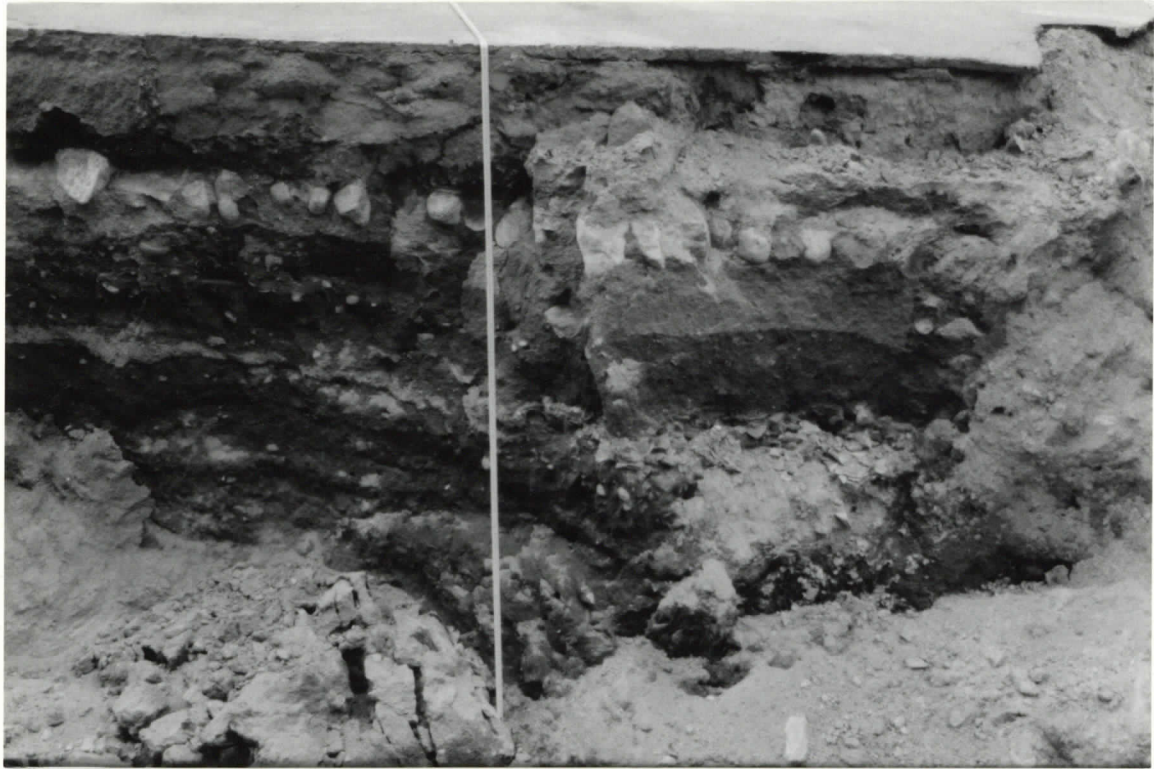

KUVA 12.

7.6.2001

HEIDI GUSTAFSSON

PORVOD KIRKKOTORI 2001

KUVA 13.

7.6.2001

HEIDI GUSTAFSSON

Musta valkeokuva

Kuvauskohde A

60011 44442

Kuva Heidi Gustafsson 7.6.2001

Neg 14.

Pervoona museo v. 2001

10.8.2001/hg

			FILMITYYPPI	VÄRI	DIA				FILMIN LATAUSPVM.		
			Fuji Sensia	X	X				23.2.2001		
			Arkistonumero			ASA			FILMIN POISTOPVM		
			20010705			200			14.6.2001		
KUVA nro	ESINEEN nro	KUVAN nro	KUVAUSAIHE	YLEIS- KUVA	YKSITYIS- KOHTAKUVA	MUITA TIETOJA	SA	OB	KUVAUS PVM.	KUVAAJA	MITAT
28			Kirkkotori 15, eteläinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta A	X		Katutyö			7.6.2001	Heidi Gustafsson	
27			Kirkkotori 15, eteläinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta A	X		Katutyö			7.6.2001	Heidi Gustafsson	
26			Kirkkotori 15, eteläinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta A		X	Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson	
25			Kirkkotori 15, eteläinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta A		X	Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson	
24			Kirkkotori 15, eteläinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta A		X	Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson	
23			Kirkkotori 4, pohjoinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta B		X	Katutyö, kuvassa mukana rullamitta senttimetrijaotuksella			7.6.2001	Heidi Gustafsson	
22			Kirkkotori 4, pohjoinen kulma kadulle, liitepiirustuksen kuvauskohta B	X		Katutyö			7.6.2001	Heidi Gustafsson	

